

28 квітня – Всесвітній день охорони праці
Девіз 2014 року –
Безпека праці та здоров'я під час використання хімічних речовин на виробництві

ЗМІСТ

1.	Звернення з нагоди Всесвітнього дня охорони праці
2.	Динаміка виробничого травматизму в Україні за 2012 та 2013 рр.
3.	Охорона праці у світі: досвід Франції
4.	3 історії започаткування свята
5.	Мовою документів: Указ Президента України про День охорони праці

«Дивись на працю як на важке, і вона в результаті не буде важкою»

– Лао-Цзи

1. Звернення з нагоди Всесвітнього дня охорони праці

Шановні колеги!

Міжнародна організація праці (МОП) оголосила 28 квітня Всесвітнім днем охорони праці з тим, щоб привернути увагу світової громадськості до масштабів проблеми, а також до того, яким чином створення і просування культури охорони праці може сприяти зниженню щорічної смертності на робочому місці. Вперше він відзначався у 2003 році.

Ідея проведення Всесвітнього дня охорони праці бере початок від Дня пам'яті загиблих працівників, вперше проведеного американськими і канадськими трудящими в 1989 році в пам'ять про працівників, загиблих та постраждалих на роботі.

У цей день більш ніж в ста країнах світу проводяться заходи, спрямовані на привернення уваги громадськості до невирішених проблем охорони праці.

За оцінками МОП:

Кожні день у світі в середньому близько 5000 чоловік вмирають в результаті нещасних випадків і захворюваності на виробництві, сумарно досягаючи за рік від 2 до 2,3 мільйона випадків виробничо обумовленої смертності. З цього числа близько 350 000 випадків складають нещасні випадки зі смертельним результатом і близько 1,7-2 мільйонів смертей, викликаних пов'язаними з роботою захворюваннями.

Крім того, щорічно працівники страждають приблизно від 270 мільйонів нещасних випадків на виробництві, які ведуть до відсутності на робочому місці протягом більше 3 днів, і від близько 160 мільйонів випадків хвороб без смертельного результату.

У 2014 році Всесвітній день охорони праці за рекомендацією Міжнародної організації праці відзначатиметься під девізом – Безпека праці та здоров'я під час використання хімічних речовин на виробництві.

Актуальність відповідної тематики обумовлена тим, що сьогодні хімічні речовини та їх сполуки є одними з основних, як у повсякденному житті людини, так і на виробництві.

Постійний ріст виробництва і збільшення використання хімічних речовин породжує реальну загрозу, як для суспільства в цілому, так і для виробничого середовища, яке нерозривно пов'язано із навколишнім.

Охорона праці є невід'ємною складовою забезпечення гармонійного розвитку суспільства. Саме тому важливо пам'ятати, що розвиток культури охорони праці у суспільстві – запорука збереження здоров'я працівників.

2. Динаміка виробничого травматизму в Україні за 2012 та 2013 рр.

Держгірпромнагляду України та його територіальним підрозділам вдалося добитися зниження рівня виробничого травматизму у поточному році. Про це свідчить аналіз стану виробничого травматизму на підприємствах України. Зокрема, за 11 місяців 2013 року кількість нещасних випадків зі смертельним наслідком, пов'язаних із виробництвом, порівняно з аналогічним періодом минулого року зменшилась на 14%, або на 80 нещасних випадків (на підприємствах України у 2013 році смертельно травмовано 480 осіб, у 2012 році – 560 осіб).

Найбільш виражена динаміка зменшення виробничого травматизму у вугільній промисловості, агропромислового комплексу та в соціально-культурній сфері.

Порівняно з минулим роком смертельний травматизм на вугільних шахтах зменшився на 23%. Коефіцієнт смертельного травматизму на 1 млн. тонн видобутого вугілля у 2013 році у вугільній галузі склав 1,13 (був 1,4). На 100 тисяч працівників у галузі загинули 28 гірників (за аналогічний період минулого року – 34).

Суттєво сприяли зниженню рівня виробничого травматизму в галузі впровадження та модернізації на вугільних шахтах систем УТАС, а також відкриття у Луганську Центру комплексної безпеки підприємств вугільної промисловості для забезпечення постійного моніторингу та контролю за безпечним веденням гірничих робіт і запобігання небезпечних ситуацій на вугільних підприємствах, обладнаних системами УТАС.

На сьогоднішній день уніфіковані телекомунікаційні системи диспетчерського контролю та автоматизованого керування гірничими машинами і технологічними комплексами вже встановлені й працюють на тридцяти п'яти вугільних підприємствах Донецької, Луганської та Львівської областей. На восьми шахтах системи УТАС модернізовано, на вісімнадцяти вони функціонують у «керуючому режимі».

За період роботи Центру комплексної безпеки його фахівцями було виявлено більше дванадцяти тисяч передаварійних ситуацій, у т.ч. 1271 порушення пилогазового режиму та провітрювання, про які були попереджено керівників підприємств.

На підприємствах агропромислового комплексу кількість нещасних випадків зі смертельним наслідком травматизму зменшено на 20%, а в соціально-культурній сфері на 25%.

Позитивній динаміці зниження рівня травматизму в галузях сприяла тісна співпраця територіальних органів Держгірпромнагляду України та місцевих органів влади у здійсненні профілактичних заходів, реалізації спільних регіональних програм, проведенні перевірок за участю представників державних адміністрацій на місцях.

«Найважча робота — та, яку ми не наважуємося почати: вона стає кошмаром»

— Ш. Болдлер

«Увесь труд людини — для рота її, а душа її не насичується»

— Соломон

4. З історії започаткування свята

Ідея проведення Всесвітнього Дня охорони праці бере початок від Дня вшанування пам'яті працівників, які загинули на роботі. Він вперше був організований американськими та канадськими робітниками в 1989 році.

У 1996 році Міжнародна організація праці (МОП) приєдналась до ініціативи Міжнародної конференції вільних профспілок про визнання 28 квітня Всесвітнім Днем охорони праці, який вперше офіційно був відзначений в 2003 році.

Метою Дня охорони праці було привернути увагу світової громадськості до масштабів проблеми, виявити наскільки створення та просування культури охорони праці може сприяти зниженню смертності на робочих місцях. З огляду на тяжкість наслідків від нещасних випадків і захворювань, пов'язаних з працею на виробництві та, зважаючи на необхідність створення належних умов праці для людини за принципом пріоритетності її життя та здоров'я, Міжнародна організація праці (МОП) щороку відзначає Всесвітній день охорони праці.

Згідно з Указом Президента України від 18 серпня 2006 р. № 685/200 встановлено національний День охорони праці. Він проводиться 28 квітня на підприємствах, в установах, організаціях усіх форм власності та галузей економічної діяльності України.

У 2009 році Всесвітній день охорони праці співпадає з 90 річчям утворення Міжнародної організації праці, який відзначатиметься в усьому світі, а також в Україні під гаслом: «90 років діяльності МОП за соціальну справедливість».

МОП першою заявила, що економічні, соціальні та культурні права так само важливі для людини, як і громадські та політичні. Дотримання Конвенцій і Рекомендацій МОП забезпечує право кожного працівника, на кожному робочому місці на здорові та безпечні умови праці.

Указ Президента України

Про День охорони праці

З метою привернення уваги суспільства, органів державної влади, суб'єктів господарювання, громадських організацій до питань охорони праці, запобігання нещасним випадкам на виробництві та професійним захворюванням, вшанування пам'яті осіб, які загинули на виробництві, **постановляю:**

Установити в Україні День охорони праці, який відзначати щорічно 28 квітня - у Всесвітній день охорони праці.

Президент України
м. Київ
18 серпня 2006 року
N 685/2006

В. ЮЩЕНКО

3. Охорона праці у світі: досвід Франції

Система управління охороною праці у Франції дуже мало схожа на українську. За своєю формою вона трохи наближається до британської, але навіть порівняно з нею виглядає складнішою та заплутанішою.

Становлення системи управління охороною праці у Франції почалося в XIX столітті одночасно з бурхливим розвитком науки та промисловості, що охопив у ті роки країни Європи. Спочатку це відбувалося з ініціативи окремих гуманістів, представників влади, а також безпосередньо власників фабрик і заводів, які усвідомили взаємозв'язок безпеки виробництва з його ефективністю.

У цьому Франція більш ніж на 30 років відстала від Великобританії: першу працевохоронну структуру – Мюльгаузенське товариство щодо запобігання нещасним випадкам на фабриках – було засновано в Ельзасі з ініціативи фабриканта Ф. Доллфуса у 1867 р. Його метою була розробка заходів щодо забезпечення рівня життя робітників у процесі трудової діяльності. Зі створенням Інспекції праці в 1874 р. ця діяльність активізувалася: проводилися наукові дослідження, розроблялися та вводилися в дію нормативні акти. Основи державного управління охороною праці були закладені у Франції, як і в інших розвинених країнах, ще до 1914 р., і в більшості своїй вони діяли до кінця 1940-х років.

У той же час у Франції та Бельгії уперше до здійснення нагляду за безпекою гірничих промислів були залучені робітники, що й стало початком соціально-партнерських форм контролю. Французький закон 1903 р. заснував особливу посаду делегатів від робітників, в обов'язки яких входило спостереження за безпекою в підземних виробках. Делегати обиралися самими робітниками зі свого середовища або з-поміж найбільш досвідчених фахівців.

У 50-ті роки минулого століття у Франції на промислових підприємствах з чисельністю працюючих понад 50 осіб створювалися комітети безпеки та гігієни праці, але вони мали дорадчий характер, і працівники не складали в них більшість. На шахтах контроль за додержанням правил техніки безпеки здійснювали також обрані працівниками інспектори. Проте значного поширення ця практика тоді не набула: підприємці не хотіли допускати ні працівників, ні профспілки до управління охороною праці.

Наступними роками ситуація покращилася завдяки участі країни в МОП (одним з організаторів якої була Франція) і ВООЗ, а також виконанню країною низки директив Євросоюзу.

Система охорони праці у Франції стала не жорсткою вертикаллю управління, до якої ми звикли, а деяким павутинням, причому багаточасовим. Охороною праці займаються Інспекція праці, Рада з визначення пріоритетів у сфері поліпшення умов праці, Регіональний комітет із запобігання професійним ризикам, Організація із запобігання порушенням у сфері будівництва та громадських робіт, Комітет з гігієни, безпеки та умов праці, Національне агентство з поліпшення умов праці, Агентство зі страхування працівників та інші державні й громадські організації, у тому числі профспілкові.

Проте лише деякі з них мають реальні повноваження щодо запобігання та припинення правопорушень у сфері охорони праці, інші ж виконують переважно консультативні функції, здійснюють аналіз ситуації та прогнозування, надають пропозиції щодо поліпшення умов праці. До органів, що мають реальні можливості впливати на конкретного роботодавця, належать Інспекція праці й Комітет з гігієни, безпеки та умов праці.

Уся складність існуючої системи – результат давньої міжусобної боротьби французьких роботодавців і профспілок, які й досі є одними з найбільш численних і дієвих в Європі.

Інспекція праці, створена у Франції в 1874 р., згодом увійшла до складу заснованого в 1906 р. Міністерства праці. У 1950 р. Інспекція складалася з трьох підрозділів за напрямками: нагляд, зайнятість, організація. До 2008 р. вона була міжвідомчим органом, а її інспектори відповідно до свого профілю підпорядковувалися одному з трьох міністерств. Більшість інспекторів були підвідомчі Міністерству праці, деякі – Міністерству сільськогосподарства. Решта інспекторів, що перевіряли такі галузі, як автомобільний, залізничний, авіаційний та морський транспорт, підпорядковувалися Міністерству транспорту. І тільки з 1 січня 2010 р. усі ці напрями були об'єднані, у тому числі й на територіальному рівні.

Сьогодні Інспекція праці підпорядкована члену Кабінету міністра праці, відповідальному за діяльність у галузі безпеки та гігієни праці. Регіональна структура Інспекції складається з інспекторів і контролерів. Їхня кількість у регіонах залежить від чисельності найнятих робітників на підприємствах підконтрольної території. Основна адміністративна одиниця країни – департамент, їх у Франції 101. Ця структура менша ніж наша область, але більша за район. При цьому розміри та чисельність населення таких одиниць сильно відрізняються, тому й кількість інспекторів у них різна. Загалом же, за даними 2011 р., в Інспекції працюють 800 інспекторів і 1456 контролерів, які перевіряють умови та безпеку праці 18,3 млн. працівників приватного сектору економіки Франції.

Основне завдання Інспекції – контроль і нагляд за додержанням роботодавцями вимог Кодексу законів про працю і колективних договорів у всіх їх аспектах.